

YEREL YÖNETİMLER VE YEREL SEÇİMLER

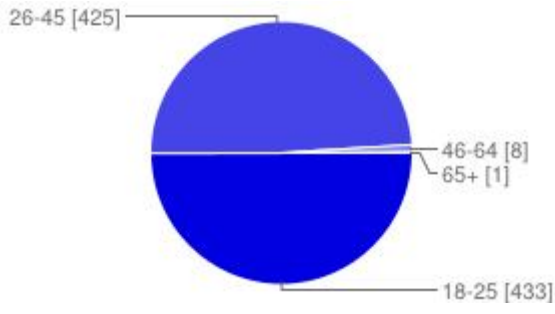
ANKET RAPORU

(26 EYLÜL 2013)

2014'te gerçekleştirilecek olan yerel seçimler, birçok yönüyle gerek vatandaş gerekse de siyasi kesimler tarafından merak ediliyor. Bu merakın altında yatan temel nedenlerin başında da yakın bir geçmişte ülkemiz gündemini ciddi şekilde meşgul eden “Gezi Parkı” eylemleri gelmektedir. “Yaşanan olaylar, yerel yönetimlerde radikal bir dönüşümü zorunlu kılacak mı?” sorusunu gündeme getirdi. Bunun yanı sıra ülke gündemini benzer oranda meşgul eden “Çözüm Süreci” ... Çözüm süreci ve bu sürecin içerisinde kendisine yer bulmak isteyen “Özerk Yönetimler” aynı şekilde ciddi merak konusu olmaya başladı. 2014 yerel seçimlerinin sonuçlarını cazip kılan diğer önemli konular arasında: “Büyük Şehir Belediyelerinde bir parti değişimi olası mı veya arzu ediliyor mu? Sıkça gündeme gelen valiler seçimle göreve gelmeli mi? İktidar partisi kendi belediyelerine iltimas geçiyor mu? Anayasada ifade edilen idarenin bütünlüğü ilkesi ihlal ediliyor mu? Kentsel dönüşüm halk nezdinde nasıl algılanıyor? Yerel yönetimlerimizde demokratik katılım ne oranda itibar görüyor? Halk, yönetime isteklerini yansıtabiliyor mu? Yerel yönetim hizmetleri nasıl algılanıyor ve ne daha çok ihmal ediliyor? Yerel yönetim hizmetleri bir rant algısı ortaya çıkarıyor mu?” Tüm bu soruları, bölgelerindeki yurttaşın nabzını çok iyi bilen ve aynı zamanda bir vatandaş olan sosyologlara sorduk. Sosyologlarımızın yerel yönetimlere dair düşünceleri ayrıca bir merak konusuydu. Sosyologlara göre Yerel yönetim anlayışında ne fazlaydı, ne eksikti?

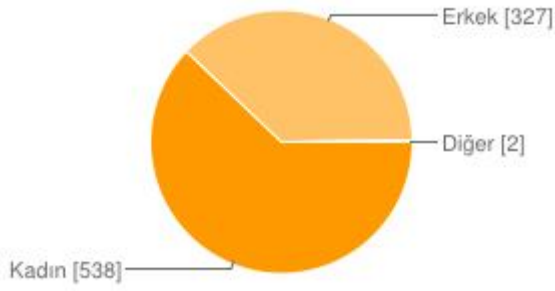
Tüm bu hususlara dair merak edilen yanıtların yaptığımız büyük çaplı anket araştırmamız ile açığa kavuştuğunu düşünüyoruz. Anketimiz 867 sosyologa uygulanmıştır. Verilerin sosyolojik analizi yapılarak çalışma, rapor haline getirilmiştir. Raporumuzda yerel yönetimlerin, özelde belediyeciliğin sosyolojik arka planı ile anket bulgularımızı ilişkilendirerek ülkemiz yerel yönetim anlayışına ve yaklaşan yerel seçimlere dair katkı sunmayı amaçladık.

1- Yaşınız?

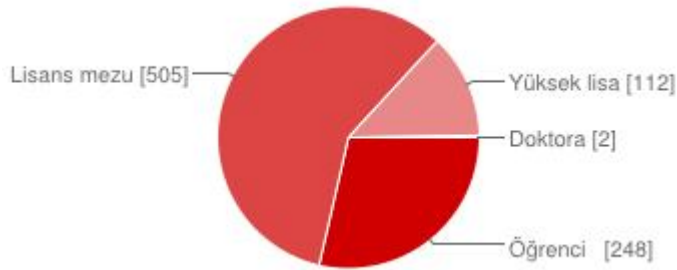
18-25	433	50%
26-45	425	49%
46-64	8	1%
65+	1	0%

2- Cinsiyetiniz?

Kadın	538	62%
Erkek	327	38%
Diğer	2	0%

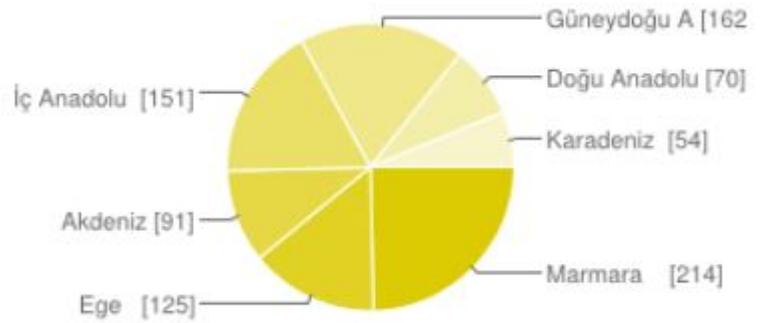
3- Eğitim durumunuz

Öğrenci	248	29%
Lisans mezunu	505	58%
Yüksek lisans	112	13%
Doktora	2	0%

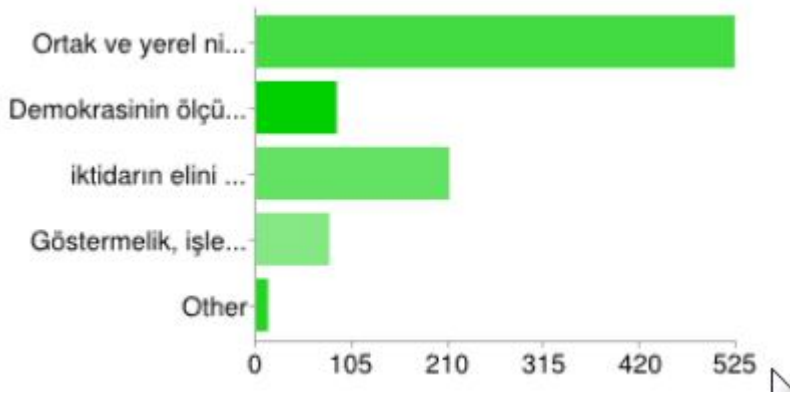
4- Yaşadığınız bölge

Marmara	214	25%
Ege	125	14%
Akdeniz	91	10%
İç Anadolu	151	17%
Güneydoğu Anadolu	162	19%
Doğu Anadolu	70	8%
Karadeniz	54	6%

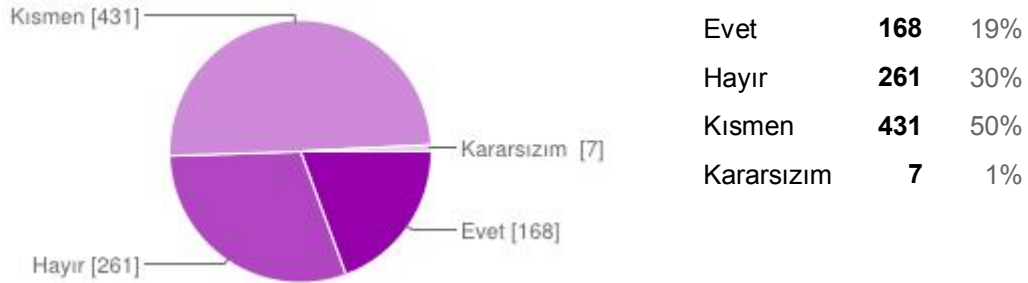

5-Yerel yönetim sizin için ne ifade ediyor?

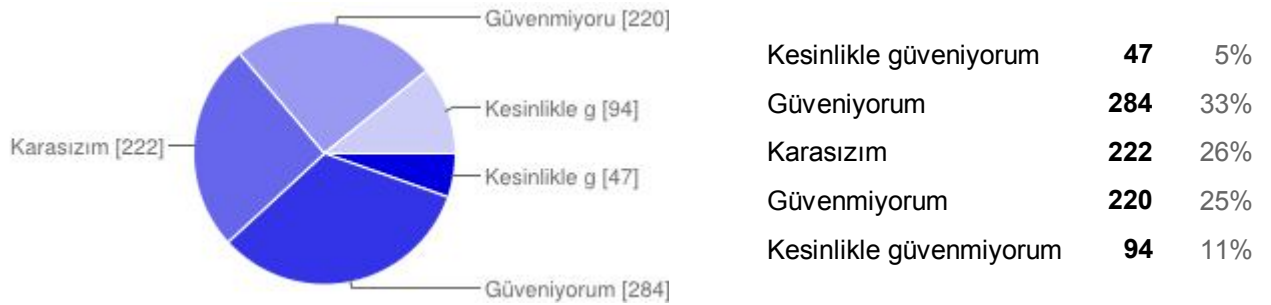
Ortak ve yerel nitelikte gereksinimleri karşılamak için kurulan anayasal kurumlardır	523	57%
Demokrasinin ölçütü olan kurumlardır	88	10%
İktidarın elini güçlendiren kurumlardır	211	23%
Göstermelik, işlevsiz kurumlardır.	80	9%
Diğer	13	1%

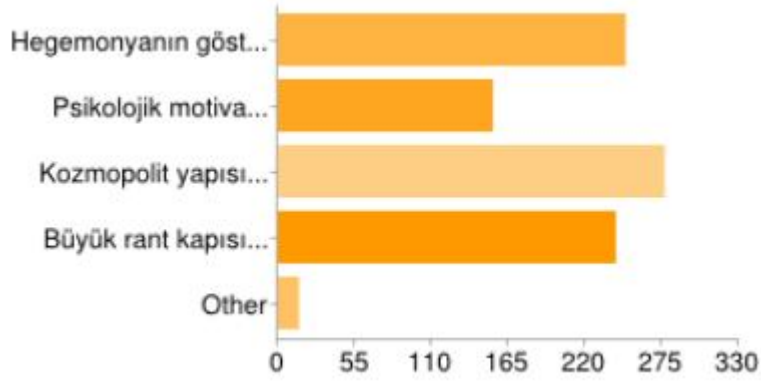
6-Yerel yönetimlerin amacının halka hizmet olduğu fikri size samimi geliyor mu?

7-Yerel seçimlerin sonuçlarına güveniyor musunuz?

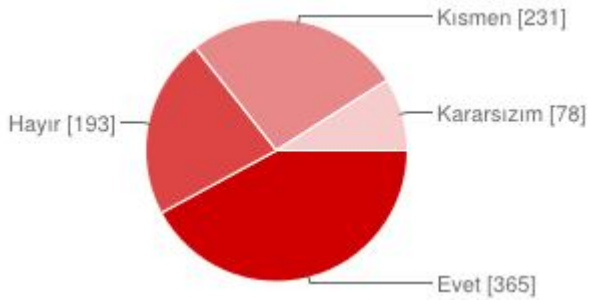

8-Büyükşehir yerel yönetimlerinin kazanılması sizce neden önemli?

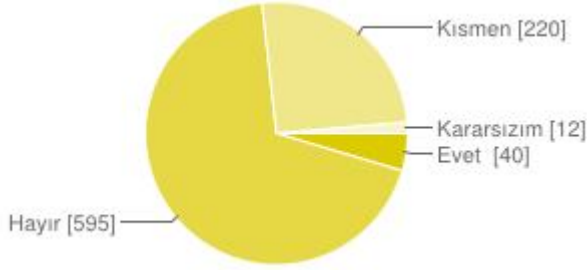
Hegemonyanın göstergesi olduğu için	249	27%
Psikolojik motivasyon (Güven) sağladığı için	154	16%
Kozmopolit yapısı ülke yapısını yansıttığı için	277	30%
Büyük rant kapısı olabileceği için	242	26%
Diğer	15	2%

9- Büyükşehir yerel yönetimlerinde (İstanbul-İzmir-Ankara) olası bir parti değişikliğini toplumsal hizmet açısından olumlu buluyor musunuz?

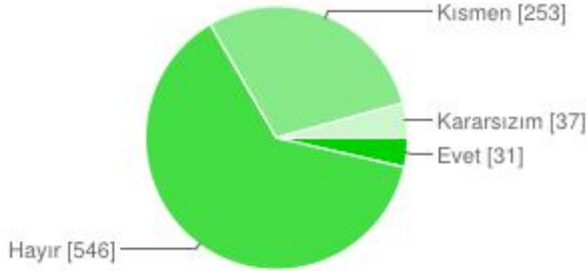
Evet	365	42%
Hayır	193	22%
Kismen	231	27%
Kararsızım	78	9%

10-Yerel Yönetimlerin sorunlara çözüm üretirken halkın fikrini aldığını düşünüyor musunuz?

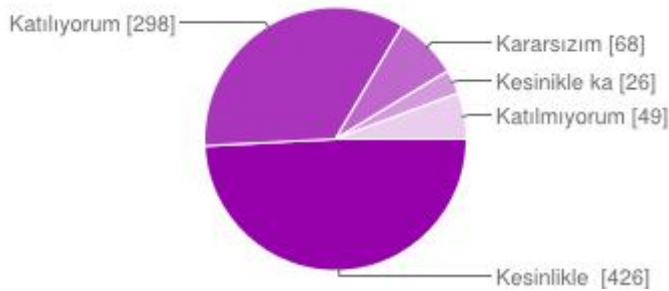
Evet	40	5%
Hayır	595	69%
Kismen	220	25%
Kararsızım	12	1%

11-Sizce ülkemizde STK temsilcileri ve bağımsız bireyler yerel yöneticilere sorunlarını doğrudan aktarabiliyorlar mı?

Evet	31	4%
Hayır	546	63%
Kismen	253	29%
Kararsızım	37	4%

12- İktidarlar, yönetimindeki belediyelere ayrıcalık yapıyor, fikrine katılıyor musunuz?

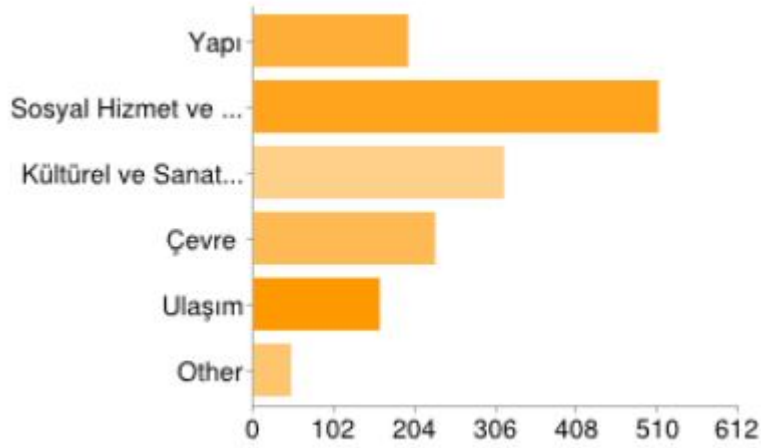
Kesinlikle katılıyorum	426	49%
Katılıyorum	298	34%
Kararsızım	68	8%
Kesinlikle katılmıyorum	26	3%
Katılmıyorum	49	6%

13-İktidar partisine mensup yerel yönetimler daha iyi hizmet veriyor, fikrine katılıyor musunuz?

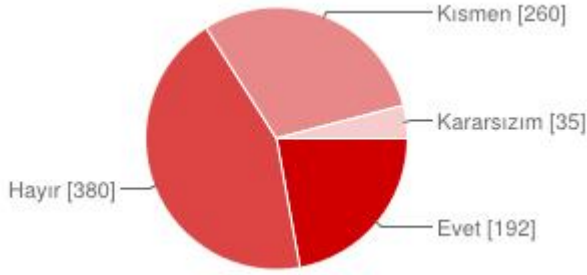

14-Sizce yerel yönetimler hangi hizmet alanlarını daha çok ihmal ediyor?

Yapı	195	13%
Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardım	511	35%
Kültürel ve Sanatsal faaliyetler	316	22%
Çevre	229	16%
Ulaşım	159	11%
Diğer	47	3%

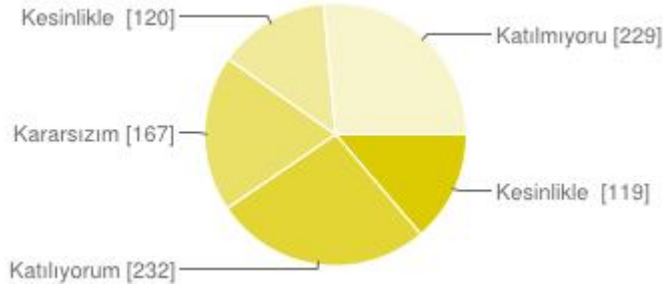

15- Yerel yönetimlerin özel yaşama müdahalelerde bulunduğunu düşünüyor musunuz?

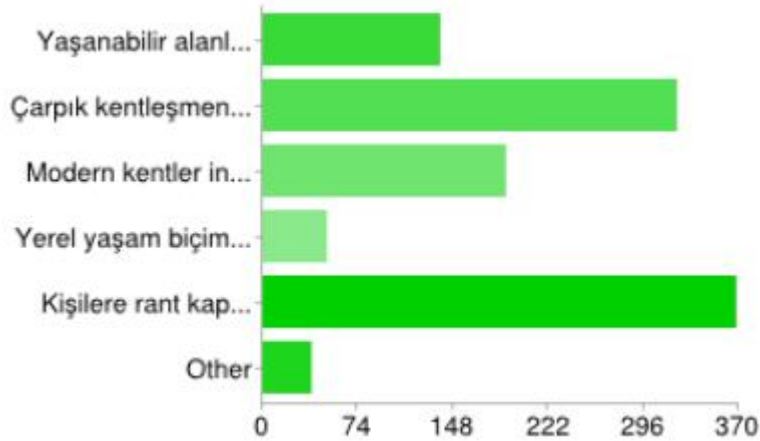
Evet	192	22%
Hayır	380	44%
Kısmen	260	30%
Kararsızım	35	4%

16-Gezi Parkı olayları, yerel yönetimlerde yapısal bir değişimi zorunlu kılacak, fikrine katılıyor musunuz?

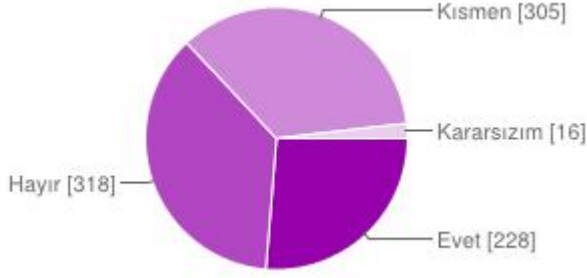
Kesinlikle katılıyorum	119	14%
Katılıyorum	232	27%
Kararsızım	167	19%
Kesinlikle katılmıyorum	120	14%
Katılmıyorum	229	26%

17-Size göre yerel yönetimlerin "Kentsel Dönüşüm" uygulamaları toplum yaşamına nasıl bir katkı sunuyor?

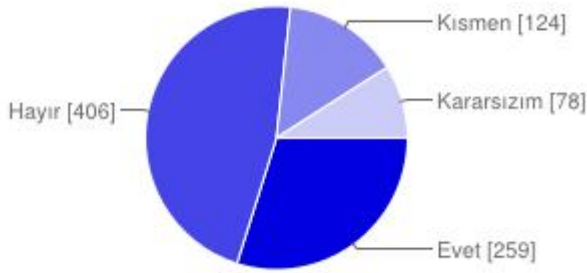
Yaşanabilir alanlar hızla çoğalıyor	138	12%
Çarpık kentleşmenin önüne geçiliyor	322	29%
Modern kentler inşa ediliyor	189	17%
Yerel yaşam biçimleri dikkate alınıyor	50	5%
Kişilere rant kapısı açılıyor	368	33%
Diğer	38	3%

18-Yerel yönetimlerin toplumsal sorunların çözümünde önemli bir rol oynadığını düşünüyor musunuz?

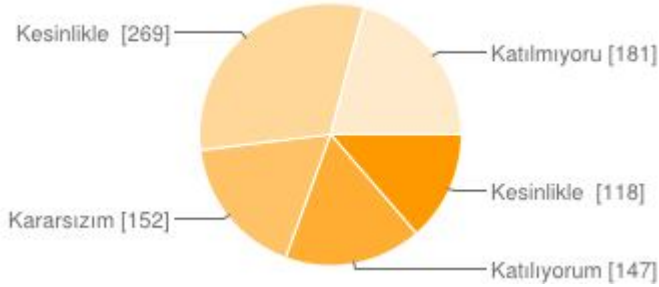
Yanıt	Sayı	Oran (%)
Evet	228	26%
Hayır	318	37%
Kismen	305	35%
Kararsızım	16	2%

19-Yerel yönetimler, artık "Özerk Yönetimler" olsun, diyor musunuz?

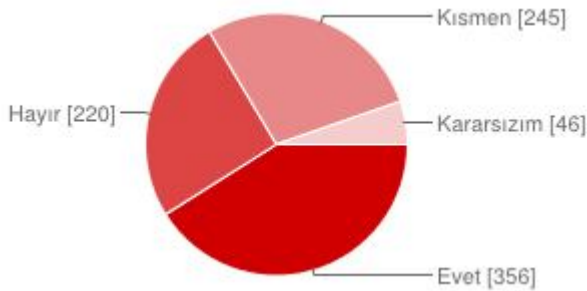
Yanıt	Sayı	Oran (%)
Evet	259	30%
Hayır	406	47%
Kismen	124	14%
Kararsızım	78	9%

20-Özerk yerel yönetim uygulaması güneydoğu sorununa bir çözüm getirir, fikrine katılıyor musunuz?

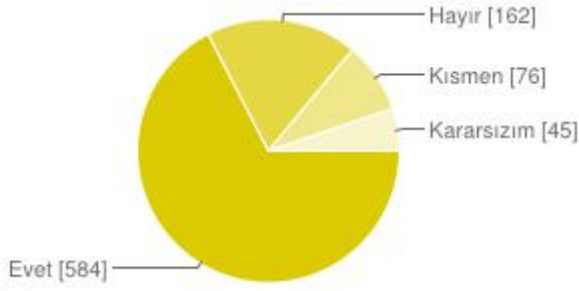
Yanıt	Sayı	Oran (%)
Kesinlikle Katılıyorum	118	14%
Katılıyorum	147	17%
Kararsızım	152	18%
Kesinlikle katılmıyorum	269	31%
Katılmıyorum	181	21%

21-Yerel yönetimler barış sürecine bir katkı sunabilir mi?

Yanıt	Sayı	Oran (%)
Evet	356	41%
Hayır	220	25%
Kismen	245	28%
Kararsızım	46	5%

22-Valilerin de seçimle göreve gelmesini doğru buluyor musunuz?

Yanıt	Sayı	Oran (%)
Evet	584	67%
Hayır	162	19%
Kismen	76	9%
Kararsızım	45	5%

23-Yerel yönetimler ve yerel seçimler deyince aklınıza gelen ilk iki (2) kelimeyi sırasıyla yazar mısınız?

hizmet-kadrolaşma belediye yönetim iktidar prestij koltuk sevdası Yalancılar, para imar, hüsrana BELEDİYE. RANT belediye, temsil Hizmet, Belediye kadrolaşma bölgesel ihtiyaçlar hizmet seçim genç mi? gereksiz seçim harcamaları yerine getirilmeyen vaatler tanıtık, torpil demokrasi ve özgürlük RANT RANT egolar ve çıkarlar Melih Gökçek-Çile hizmet objektiflik rant torpil rant, haksızlık özerklik ve eşit katılım HİZMET VE SAYGI rant kar yolsuzluk birlik demokrasi torpil yolsuzluk Eskişehir-Büyükerşen başkan ve rant rant sağlamak ve güvensizlik hizmet, yarış doğrudan katılım, demokrasi ikilik doğrudan demokrasi, torpil :) hizmet ve şeffaflık rant, israf demokratik, özerklik başkan ve imtiyaz torpil, ayrımcılık halka hizmet torpil mücadele yol iş Hizmet-Güç seç iktidar belediyeleri siyasal rant seçim gözlemi valiler ve seçim kavgaları yönetimin mahalli boyutudur. Demokrasinin bir aracıdır. belediyeler köyler yerel çözüm, demokrasi çevre sorunu, rekabet yerinden yönetim, yerel hizmet rant palavra düzen istikrar Hukuk ve özerklik bölünme-torpil oy kavgası-seçilme vaatleri hizmet yönrtim iktidarlık savaşı, hegemonya belediye ve belde iktidar simge İSTANBUL-İKTİDAR basamak ve kaçak inşaat kentler-belediyeler oy avcıları rant belediye koltuk güç rant üstünlük Rant,gövde gösterisi iktidar ve ona bağlı iyi hizmet yalan, soygun BELEDİYELER- HİZMET yerel düşünce rekabet, güvensizlik rant DÜZGÜN Bİ İNSAN YOKKI yerel yaklaşım İstanbul ankaraya para,para Palavra ve Rant demokrasi halk hizmet çıkara dayalı göstermelik hizmet. Televizyon izlerken insanı çileden çıkararak parti liderlerinin çatışmaları. HALKA HİZMET demokrasi adalet REKLAM, YALAN özerklik ve halk iktidar, muhalefet hizmet ödenek iktidar partisi belediye, kentsel dönüşüm temiz ve yaşanılır bir şehir umudu rant ve imtiyaz iktidar, torpil Yetersiz sandık HİZMET iktidar, belediye halka en yakın yönetim rant beton yığını demokrasi, h,zmet mustafa kemal belediye yolsuzluk rant ve vurgun alt yapı demokrasi liyakat ve hile melih gökçek halk - ortak alan belediye-partiler adalet.özgürlük adam kayırma demokrasi ve oy çokluğu rant ve islevsizlik belediye ve partiler kanalizasyon ve parke seçim,istihdam belediye/rant ayrımcılık ve çıkar kentleşme ve hizmet seçim kaldırım adaletsizlik,anti demokratik seçimler parti rant demokrasi hizmet prova ve rant para haksızlık hizmet-yenilik olmaması, gereksiz 1/adaletsizlik 2/hak yeme hegemonya- elektrik kesintisi! Belediyeler ve seçim vaatleri anayasal özerk seçim çalışmaları, harcanan para sosyal hizmet, kahvehaneler para mevki demokrasi hizmetlerin yerindeliği hükümet ve iktidar idare ve kent sorunlar çöp arabası hizmet ve partilerin rant kavgası ilerleme, gelişme için olmazsa olmaz rant ve usulsüzlük rant ve çıkar yardımlar ve kaldırılmalar hegemonya ve güç bayraklar ve boş vaatler adalet ve serbestçe oy kullanabilmek torpil ve rant Rant & Dolandırıcılık seçim, seçim Barış ve Özgürlük sosyal hizmet, siyaset rant, iktidar para güç rant yarışı ve propaganda iktidar, güç Bekediyelikler, parti seçimleri otorite - yönetim belediyeler ve yerleşik halk belediyeler, rant derin devlet vaat, rant çıkar ilişkisi, rant kavgası AKP muhalefet oy için düşman olan kardeşler ve gerilim siyasi partilerin rant kavgası ve her şekilde hiçbir yarar görmeyen halk halk belediye toplumsal huzur ve iradenin gücü hizmet, demokrasi Hırs gösteriş iktidar, rant iktidar güç ihale ve rant ulaşım, adalet demokratik katılım melih gökçek +faşizm kendi çıkarları için hizmet iktidar kavgası chp rant, çevre kirliliği zor karar güç kilit oy ve siyaset rant, gözboyama rant kapısı gerekli fırsat Kadir Topbaş, Mustafa Sarıgül Rant kapısı Düzensizlik ve başka kurumlara bağlılık yerinden yönetim demokrasi seçim çıkar çıkar rant ve entrika güven ve hizmet alt yapı, kahvehane iktidar parti yeniden yapılaşma, kurulu düzen rant torpil hizmet-iktidar

DEĞERLENDİRME

YEREL YÖNETİMLER

Anayasamızın 127. Maddesine göre:

Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.

Yerel yönetimler yerel halkın kendi kendisini yönetme isteğinin tezahürüdür. Merkezi yönetime her zaman ulaşamayan, isteklerini ve varlığını hissettiremeyen halk, yerel yönetimler sayesinde merkezle kendisi arasında köprü vazifesi de görecek ama daha çok müşterek sorunlara yoğunlaşacak bir idari birimi benimseme eğilimindedir.” (Yakup AYDIN)

Mahalli idareler denilince akla ilk gelen kuruluş belediyelerdir. Çünkü köy ve il özel idarelerinin merkezi yönetimi temsil etmek gibi bir fonksiyonları vardır. Belediyeler ise daha özerk bir yapıya sahip olduğu düşünülen kuruluşlardır.

Belediye: “Ortak menfaatler ve karşılıklı ihtiyaçların zorlaması ile bir belde de oturan halkın, beldelerine ve dolayısı ile kentlerine ait meseleleri, hükümetin kanunla belirttiği sınır ve sorumluluk dairesinde seçmiş oldukları vekilleri vasıtası ile halletmeleridir”.(Osman Nuri Ergin)

Tanzimat ve Islahat fermanlarının itici gücü ile batılılaşmanın getirdiği şehircilik anlayışı, ülkemize de 1855 yılında kurulan “İstanbul Şehremaneti” ile yerleşmiş oldu. Şehremininin bakanlar kurulu tarafından önerilip padişah tarafından atanma şekli II. Meşrutiyet ile birlikte demokratik hale getirilmiş ve halka belediye başkanlarını seçme hakkı verilmiştir.

Cumhuriyet döneminde ise Osmanlıdan farklı olarak 1921 Anayasası ile yerel yönetimler demokratik ve özerk bir yapıya kavuşmuştur. Bu demokratik yapı 1924 Anayasası ile kısmen sınırlandırılmış olsa da 1961 Anayasası ile yerel yönetim anlayışı tekrar, olması gereken özerk hüviyetine kavuşturulmuştur. Bu özgürleşme süreci 1982 Anayasası ile sekteye uğramış ve merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerindeki baskısı artmıştır.

“Türkiye’de Osmanlı’nın son dönemlerinde ortaya çıkmaya başlayıp günümüze kadar çeşitli aşamalardan geçerek gelen mahalli idareler, hem yerel hizmetlerin görülmesi alanında hem de seçimlerin kurumsallaşmasıyla birlikte, yerel halkın en fazla ilgi duyduğu kuruluşlar haline gelmişlerdir. Yerel seçimler genel seçimleri aratmayan bir havada geçmektedir.” (Yakup AYDIN)

2014 yerel seçimlerinin yerel yönetim anlayışında büyük bir değişimi başlatacağını düşünüyoruz. Bu olası veya arzu edilen değişimi sosyolog nazarı ile değerlendirme ihtiyacı duyduk. Değişimin kodlarının anketimiz yanıtlarında gün yüzüne çıktığını görmekteyiz.

2014 Yerel Yönetimleri bize göre çok daha farklı bir hüviyete sahip olacak ya da sahip olmak zorunda kalacaktır. Zira halkın talepleri bu yönde ciddi bir baskı aracı olacak gibi görünüyor. Yerel yönetimlere aday siyasilerin bu kodları iyi değerlendireceklerini umut ediyoruz.

2014 Yerel Yönetimlerin Yeni Kodları

- Demokratik –Katılımcı Belediyecilik
- Çoğulcu Belediyecilik
- Dürüst ve Güvenilir Belediyecilik
- Yapı Değil, İnsan Odaklı Belediyecilik
- Sosyal Belediyecilik
- Yansız Belediyecilik
- Merkez-Yerel hizmet bütünlüğü Olan Belediyecilik

“Yerel yönetimler, gerek demokratik hayatta oynadıkları roller, gerekse kamu hizmetlerinin halka sunulmasında ve erişiminde yükledikleri fonksiyonlar sebebiyle yerel halkın yönetime katılmasının ilk aşamasıdır.” (Zerrin TOPRAK)

“**Yeni Yerel Yönetim**” anlayışı halk ile olan iletişimde somut adımlar atarak bugünkü sağlıklı konumundan hızlıca uzaklaşmalıdır. Değişimle birlikte ortaya çıkacak **uzlaşmacı iletişim** şekli beraberinde bir “**yönetişim**” modelini getirmelidir. Bu yeni yapı sosyo-kültürel ve sosyo-politik çeşitliliğe hoşgörülü yaklaşmayı kendisine ilke edinmelidir. Kısacası **yerelden ulusala uzanan bir demokratikleşme süreci...** Yereldeki bu demokratikleşme süreci aynı zamanda yerel yönetimlerimizi denetime açık bir hale getirecek, böylelikle yönetenler ile yönetilenler arasında **dürüst ve güvenilir** bir bağın da oluşması sağlanmış olacak.

Bir şehre hizmet sadece o şehrin alt ve üst yapısını yenilemekle maalesef mümkün olmuyor. Günümüz modern belediyeciliği klasik anlayıştan (yapı endeksli) uzaklaşarak insan odaklı etkinliklere ağırlık vermelidir. Şehir değişirken içindeki bireylerin de sosyo-kültürel bağlamda değişimine imkân verilmelidir. Kurumlara, bu değişimi üstlenecek uzman personeller (**Sosyolog**) kazandırılmalıdır. Görevlendirilecek **sosyologlar** bu yeni yerel yönetim yapısındaki değişim ve dönüşümü yerel ile buluşturarak yeni bir hizmet standardı oluşturmalıdır.

Yeni yerel yönetimlerimizde insan onuruna yakışır bir “sosyal belediyecilik” anlayışına da dünden daha fazla ihtiyacımız var. Toplum hizmetine sunulan maddi ve manevi çalışmalar, siyasi getirim algısını kırarak şekilde profesyonel olarak kurgulanmalıdır. Sosyal belediyeciliği aynı zamanda sosyal yardım kısır döngüsünden alıkoymalıyız. Modern toplumsal hizmet alanları oluşturularak buralarda ihtiyaca binaen kategorik çalışmalara yer verilmelidir.

2014 İdeal yerel yönetim modelini hayata geçirebilmemiz için büyük ölçüde “**idari ve mali özerklik**” sağlanmalıdır. Güçlü yerel yönetim modelinin oluşabilmesi için yerel mevzuatta radikal değişimlere gereksinim vardır. Gelirlerin önce merkezde toplanıp sonra yerele küçük yüzdelerle geri dönmesi kabul edilebilir bir uygulama değildir. Bu, yerel yönetimleri, merkezi yönetime bağımlı hale getirmektedir. Bu uygulama aynı zamanda **iktidar –muhalefet belediyeciliğini** tetiklemektedir. Ancak bu adım (İdari ve Mali Özerklik) anayasal zemini de (**123.madde**) kırılğan hale getirmemelidir.

KAYNAKÇA:

AYDIN Yakup **Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Gelişim Süreci**, Dış Denetim Dergisi, Ankara,2011

ERGİN Osman Nuri, **Mecelle-i Umurı Belediye, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayını**, İstanbul, 1995

KARAKIŞ Engin, **Küreselleşen Dünya Yönetiminde Yerel Yönetimler Bağlamında Sosyal Politika**, Sivas, 2009

TOPRAK Zerrin **Türkiye’de Yerel Yönetimler-Yapılanma-Merkez-Yerel Yönetim İlişkileri**, İzmir, 2010

YESO-DER (YENİDEN SOSYOLOJİ DERNEĞİ)

ADRES: 1714 SOK No:7 Avlar Pasajı D:P.1 **Karşıyaka/İZMİR**

TELEFON: 0507 132 38 12

E-POSTA:

iletisim@yesoder.org

yenidensosyoloji@gmail.com